

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
платеним новчанима или
предплаћеним новчанима.
Црнороси на Цетињу, а
и оне се и на пошту у
Котор, Дубровник и у
Петроград, у Русији.

За отплату плаћа се у
редовним новчанима
или у државним новчанима.

Позив на претплату НА

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Многим нашим претплатницима
истиче тромјесечна претплата крајем
овога мјесеца.

С тога позивамо учтиво њих и све
пријатеље нашег листа, који су ради
и у кудуј четврти овај лист држа-
ти, да нам за времена пошлу прет-
плату, да им не би, због касно стигле
претплате, који лист од нове четврти
изостао.

Цијена је „Гласу Црногорца“:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-
УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕР-
ЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. а. вр.

На по године 3 . . .

На три мјесеца 1 . 50 н.

За све друге земље у Јевропи
и Америци:

На годину 20 франака.

На по године 10 .

На три мјесеца 5 .

Претплатници из Аустро-Угарске
(и Босне и Херцеговине) нека шаљу
своју претплату поштом у
путницом на г. Петра Рамадановића у Котор. Нарочито се у-
мољавају претплатници из Босне и
Херцеговине, да нам не шаљу новце
непосредно овамо у запечаћеном пи-
сму, за које ми морамо овдје плаћати
свагда по 40 до 50 новчића, него
нека упућују претплату на г. Петра
Рамадановића у Котор, и то поштан-
ском упутницом, која је сад и за
Босну и Херцеговину уведена.

Претплату из Србије на наш
лист прима само књижевник Велимир
Валовић у Београду. С тога нека
се тамошњи наши претплатници изво-
де за времена с претплатом обратити
ка ту књижевнику.

Претплатници с других стра-
на нека шаљу своју претплату у
плаћеном писму на: „Управу „Гласа
Црногорца“ на Цетиње“.

Цетиње, 18. Септембра 1882.

У П Р А В А

ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 18. Септембра.

Са највишим задовољством раз-
браће сваки Црногорац и сваки при-
јатељ црногорски, да је у средини
прошле недјеље Његово Височанство
наш Књаз-Господар и у другој при-
јестанци руској, у старој Москви,
дочекао с највишијима и најсудније-
ма почастима како од власти тамош-
њих тако и од народа.

Овај почасни и братски дочек у
Москви, састављен с омиљем у Петро-
граду, свједочи нам о непромјенивој
братској љубави народа рускога пре-
ма народу црногорском, а под наро-
дом руским разумијемо прво главу
његову на онда и цијелу огромну ма-
су руског народа; свједочи нам о љу-
бави тога народа на цијелом простору
велике и силне Русије, с једнога кра-
ја до другога.

Као што је пут нашег Књаз-
а кроз Русију до Петрограда и од Пе-
трограда до Москве равно био триум-
фалном походу, којим је запечаћен
триумф братске љубави, слоге и за-
једнице између народа руског и црно-
горског, тако би, о том смо чуло у-
вјерени, и по осталим крајевима
пространог руског царства, у којем
сунце нигда не залази, Књаз наш
свудаје наилазио на несумњиве доказе

о томе, како је јака свеза сродства и
вјере која веже народ руски са црно-
горским и како се живо она у Руси-
ји осјећа.

Присуство и бављење Његовога
Величанства Цара Рускога у Москви
још је веома увеличало ону ријетку
светковину коју је световала старо-
давња Москва гледајући на високом
Кремљу своје два православна влада-
оца једног до другог: свога самодр-
жавног Цара и Књаз од мале али
братске и јуначке Црне Горе.

Једва можемо представити себи
коликим је заносом ускићен био на-
род руски у Москви, гледајући како
се лијепи пазе и како се братски сла-
жу силни цар од све Русије и вите-
шки Књаз од јуначке Црне Горе,
исто као што се пазе и љубе народи
њихови. Ми смо овдје предатом од
тога усхићеног призора, али он нам
ипак пред душом нашој лебди с то-
ликом живошћу, да нам чисто сузе на
очи натјерује, јер ваља само замисли-
ти и чисто себи представити, с какви-
јем осјећањима ми, као и сваки Цр-
ногорац, у души својој пратимо Цара
Рускога и Књазу нашега и с каквим
их осјећањима гледамо једног до друго-
га пред убојним редозима оних ју-
нака, који су славу свога оружја раз-
лијели на све стране свијета и који
су руску пјесму: на страх вра-
га! тако славно и сјајно запечатили
крвав својом на Балкану, Кавказу
и пјешчаним пуштарама средње-ази-
јским.

Овај призор кријени и снажи на-
ше самопоуздање више по ништа, и у-
тврђује нас јак у вјери нашој у бо-
љу будућност. Каква времена могу на-
ступити, то Бог велики знаде, јер су
времена и љета у његовој руци и ни-
је наше да их ми разумијемо. Али по-
знајемо добро себе и држимо да по-
знајемо исто и браћу Русе, те може-
мо рећи с поуздањем, да нигда не мо-
гу настати прилике, које би нас мо-
гле раздвојити од њих и које би нас
могле упутити на друге путове.

Савез овај, који није писан ни
параграфима углављен али је ипак снаж-
нији од свакога по прописаним фор-
мулама склопљенога, није пријетња ни
за кога, али је за нас тврди бедем на-
шег опстанка и наше будућности.

Страни листови, међу осталим
разним вијестима које су дошле из
брављења нашег Књазу у Петрогра-
ду и Москви, саопшtile су и то, да
је између Русије и Црне Горе склоп-
љен савез за одбрану и нападај. Ми не
знамо, е да ли се и помишљао на та-
ко шта у Москви и Петрограду; али,
без да тражимо икаквих информаци-
ја у том погледу, држимо по свом у-
вјерењу да можемо исказати а да се
о истину не огријешимо, да од такви-
јех савеза између Русије и Црне Го-
ре ни ријечи није могло бити, а то за
то што је такла савез сам по себи из-
лишан, јер у негови он ће се сам од се-
бе наћи, те га не треба тек на ново за-
ключивати нити у извјесне прописане
формуле стискавати.

Савез је међу нама од старине
углавлjen, а савез је тај савез срод-
нијех душа и срцаца, који једном ти-
једу припадају, једно срце и као једно
осјећају се.

Савез тај није уграђен ни про-
тив кога. Он је сам по себи постао и
сам у себи своје циље и циљеве. Он је
дакле ограничен у себи самим и нема
ништа чим би могао изазвати ма чије
осјећивости.

Гријеше дакле дуго да ли они ти-

стови који зборе о неком новом са-
везу између Русије и Црне Горе. А
гријеше још више они, који држе да
је тај савез управљен против кога му
драго. Једни и други зборе просто из
непознања и непознавања наших одно-
шаја, а можда још већим дијелом из
зlobe и пакости.

Остајемо тек листовима да се
топе и даље у зlobe и пакости. Ми
пак уживајмо у радости коју нам при-
чају величанствени прикази састанка
нашег узвишеног владарца са руски-
јем у Петрограду и у Москви!

Нова школска година почиње у
Црној Гори. Отварају се свуда по
нашој милој домовини скромни храм-
ови просвјете, уживају се у њима ма-
леник свјежине, да се од скромне свје-
лости њихове озаре млади умови, ка-
ко би временом својим умним видје-
лом сами себи од користи били и по-
служили својој отаџбини.

Као што је у нашој земљи с нај-
вишег и с најнижег мјеста ваљда
брижљива пажња поклањана школи и
школској настави, тако ни ми не мо-
жемо пропустити ниједне прилике, а
да се код овога многога нам предмета
не задржимо.

Колико је важан сам по себи за-
датак школе свуда у свијету, још
више важност има он у нас, када се
уоче особите прилике наше земље.

Да ли учитељи и наставници на-
ши схватају тај задатак и да ли су
му досради?

Држимо да га схватају; но не
ће им бити на одмет, ако им се сва-
ком приликом предочи светиња тога
зadatка и велики замашај онога по-
гледу незнатнога рада, коме су се
они посветили.

Родитељи дају физички живот
својој дјечи и у њима дају држави
нове грађане, владоу поданике, цр-
кви вјернике, народу потомство.

Но би ли родитељи задовољни
били с голим физичким животом своје
дјече, држава, влада, црква, народ
с једним грађанином, подаником, вјер-
ником, потомком више?

Никако! јер сви траже од под-
млатка нешто више а не само голу
цифру за умножење: сви траже пови-
шину и умножење оних лијепијех
својстава и врлина, поред којих и с
којима дјеча постају добра дјеча, ва-
љани грађани, одани поданици, вјерни
синови своје цркве и свога народа.

Кад тога не би било, не би било
ни напретка; држава би с народом
заједно у развезу своје застала и у
натраг пошла, јер би у њој пестало
оних врлина које у суми одржавају
народ и државу.

А коме је стављено у задатак,
да у подмлатку развија та својства и
врлине, да од нових физичких је-
диница створи нове моралне јединице
свадјевне свијем омиљем, што се
ниште од чељадета да буде добро за
своје родитеље, а од свршена човјека
и грађанина да буде добар за своју
отаџбину, свога владарца, своју цркву
и за свој народ?

Никоме више него школи и школ-
ским наставницима! Они примају у
своје руке тако рећи физички матери-
јал, из којег ваља да створе нешто
морално. Они примају физичко тијело,
да у њему пробуде ону успавану кли-
цу, да се зове душа, да помоћу огром-
не развојене снаге, која у души ле-
жи, стварају нови бољи народ, боље
грађане, боље дјеце у сваком облику.

Има ли дјешет и племенитијет,
но у исто доба и тежак задатак на сви-
јету?

А кад је то тако већ по самом
општем посматрању предмета, шта да
режемо тек, када погледамо своје сврхо-
мо на нашу државу и уочимо неке о-
собите прилике, наше народне за-
датке?

Сви знамо и с болом осјећамо, да
нам је држава ушла тешкијех вје-
ковних неприлика заостала у свему
чим се дичи и поноси напредни сви-
јет. За то нас нико не ће с разлогом
уко; и; али би тежак пријекор био
за нас, кад бисмо и даље стојали на
једном мјесту, кад не бисмо претили да
по могућству сугитисмо или бар да
се приближимо свијетима који су дасе
од нас одмакли.

Ми не ћемо да оставимо на је-
дном мјесту; ми хоћемо напријед да
корачамо; хоћемо да уостручимо сво-
ју снагу, да се успалимо што више мо-
жемо, како бисмо постигли што смо
пропустили.

Да то хоћемо, чули смо сами и
чуо је цијели свијет, јер се та ријеч
гласно и јасно завила на самоме при-
јесту црногорском и одјекнула је жи-
во у свјетским срцима црногорским.

Ми смо дужни ријеч своју одр-
жати. Дужни смо то ријеч свога сво-
ме образу, дужни смо своје потомству,
дужни смо нашој држави и свијету пред
којим смо ријеч дали и који ће кад
тад испити од нас рачуна.

По што је далеко испред нас на-
макло, то се не да стаћи без велике
мукe и напора!

Можемо ли ми то?

Бог је дао, те смо из велике вје-
ковне борбе наше изишли чисти и
здраве основе људских врлина. Без
ласкана себи можемо рећи да је у нас
клина здрава и у срцу и у мозгу. Дај-
те топлоте и росице, дајте сунца и
свјетлости тој клици, па ће се и на-
ша снага уостручити, па ћемо и ми
моћи с том снагом потећи дивовским
корацима за омиљима, који су далеко
пред нама, а ако Бог хоће, и су-
стићи их!

Учитељи! Ви сте у највишој мје-
ри позвани, да клици тој у дјечи на-
шој дате топлоте и росице, сунца и
свјетлости! Ви сте у највишој мјери
позвани, да нам створите у свему бо-
љи подмладак, и да тијем устребите
земљу нашу, јер што он боље буде,
тим ћемо ближе бити оној мести коју
сви пред очима имамо! Ви сте позва-
ни, да нам дате што боље потомство,
што боље грађане, поданике, вјерне,
отаџбенике!

Учитељи! Не заборавите ништа,
а сте ви задаци будућности народне!
Ми вам дајемо материјал у релативно
нас у великој мјери развијеном, да
градите испити и хоће ли се у складу
склопљено бити, да не рива ни
тамо ни амо!

Учитељи! Аманет нам дјеча
наша!

Руски гласови о путу и до-
чку Њ. В. Књаз Црногор-
ског у Русији.

Како у руским државним министром
листима читам Петров Величанство
Књазу кренуо је у своје путовање са
Величанством Цара и Царице у старој
јестанци руској, у старој Москви, да
дијелом путује, а дијелом се у Петрограду
станује, а дијелом се у Москви одмори,
ма народни су свијет Москви одмори,
не бисмо могли, Цару и Царици да
ништа не кажемо, да је то путовање

